

22130145

NORWEGIAN A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
NORVÉGIEN A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
NORUEGO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)
Mercredi 8 mai 2013 (matin)
Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- The Bokmål version is followed by the Nynorsk version.
- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Choose either the Bokmål version or the Nynorsk version.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- La version en Bokmål est suivie de la version en Nynorsk.
- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Choisissez ou la version en Bokmål ou la version en Nynorsk.
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- La versión en Bokmål es seguida por la versión en Nynorsk.
- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Elija la versión en Bokmål o la versión en Nynorsk.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

NORWEGIAN A: LITERATURE –
BOKMÅL VERSION

NORVÉGIEN A : LITTÉRATURE –
VERSION EN BOKMÅL

NORUEGO A: LITERATURA –
VERSIÓN EN BOKMÅL

Skriv en litterær kommentar til **en** av de følgende tekstene:

1.

Min for evig

Når eg ser på saks. Eller den skarpaste kniven, for den saks skuld. Dei store og små skrujerna som eg kan sjå tvers gjennom veggene til reiskapsboden. Strikkepinnane, gaflane, potetskrellaren. Til og med potetskrellaren. Ikkje skeiene med sine avrunda former, tresleivene og vispane. Men alt som er skarpt og blankt og ligg der så uskuldig rundt om i huset – det er det eg ser, det som blenkjer mot meg kvar morgon eg trør ut av senga.

Ikkje eingong strikkegarnet er eg trygg for. Det flaskegrøne lodne, mjuke garnet i korga, så fredfullt og heimekoseleg der borte ved peisen. Inni buntane som skal bli ein praktfull genser, ligg strikkepinnane, to gråblanke spyd ligg der og ventar. Ventar på masker, rette og vrangte og vridde, vise og galne omsnudde.

– Kjem du heim no? spør eg, for eg veit han ikkje kan svara nektande på slikt.

Ansar ikkje dei nye luktene blanda med parfyme. Silkeskjorta. Smilet han har låst ned i stresskofferten like før han kjem inn. Ser berre dei utstrekke hendene som eg fyller med kotelettar, bakte poteter med urtesmør, asparges og til sist fruktsalat. Står her med ein fot i steikeomnen og ein i kjøleskapet. Mykje is og mykje varme. Ser på den solariumbrune halsen hans ovafor den nye silkeskjorta og tenkjer med eitt på barndommens vekebladromanar. Der HAN fekk utruskapens karmosinraude leppestift smurt utover krage eller skjortebryst, og HO fekk synda fram i dagslys, grave fram frå det mørkaste klesskap.

Karmosin – det lyder som ei strofe av ein framand song. Å kyssa eit snøkvitt skjortebryst, med karmosinraude lipper.

Hugsar dei lubne hjarta vi teikna overalt, i skulebøker, på do-vegger, på tapetet nedmed senga; to og to hjarte saman med ei kvass pil tvers gjennom. Pluss og er sant.

Eg lagar eit telt av aviser og trer nedover hovudet hans, passar meg for ikkje å øydeleggja det sirlege, tilbakestroknene – Ja. Han blir yngre og yngre. Nesten som sonen min, viss eg hadde hatt ein son.

– Skal vi snakka om hausten? spør eg, – eller sukkerprisane, Midt-Austen-konflikten?

– Bensinen skal stiga igjen!

– Gravferda til far din var ein farse. Søstre dine stod der og svaia i heksekåpene sine, gøynde dei kvasse neglene –

– Skattelette! Hah! Det står her ...

– Eg hørde henne le i går natt. Som jordbærdrops. Eg visste ikkje at ho har flytta inn ...?

Han er så vakker når han har lukka ansiktet sitt. Trykksverte kler han. Den brungule fuglen hakkar på vindauga igjen, eg veit ikkje kvifor den så gjerne vil komma inn hit. Den har slikt eit svart og spist nebb. Stundom held den meg vaken nattetid, jagar meg frå vegg til vegg, frå spegel til spegel. Den fjørbrusaren!

Med ikkje i går natt. Då var det latteren som eg ikkje kunne sova i frå. Som jordbærdrops. Harde, søte drops midt mellom augene. *Han* lo som knuste lyspærer, men han lurte ikkje meg likevel.

I gode og vonde. I rette og vrange.

40 Presten var svart og fotsid og skrudd saman oppe med ein kvit skrue. Hovudet duva på den kvite rundingen, fylt til randa av salmar, bibelord og ritual. I gode og vonde, til dauden skil. Brudgommen snubla og hengde seg fast i sløret mitt, spindelvevsløret.

Kjærlyhet fra Gud, song dei ikring oss, ansikta som små skjel lyste mot oss frå benkeradene, salmenumra på veggtafva var magiske trylleformular i dei blafrande stearinflammene.

45 Orda rann i seige pastellstrimlar etter oss ned golvet. Vil du lova å elska og elska og elska – Ikkje ein flekk på den kvite skjorta, ikkje ein einaste. Han var så mykje eldre før. Famlande, mjuke lipper, usikkert oldingbarneblikk.

No har han fortært heile måltidet og alle overskriftene i avisa. Eg tenkjer på eitt eller anna lite drama eg kan varta opp med til dessert, men blir så distraherert av ansiktet hans som er dekkja av lag på lag av eitkvart eg ikkje får tak i.

50 – I kveld må du vera tidleg heime, seier eg, sjølv om det slett ikkje var det eg hadde tenkt å seia.

Han skubbar ansiktet mitt til sides – eitkvart uryddig som står i vegen, og mjuke skinnsko med harde solar trør over meg. Tilfeldig. – Skal vi snakka om – seier eg, men han kvesser blikket mot noko utafør døra og verar som ein jakthund. Kjenner ei blank lukt av nøklar sjølv om ingenting er låst. Og snur meg fort vekk frå desse skinande reiskapane som blinkar til meg frå kvar ei krå.

Frakken hans. Kamelhårs. Eg trer den innpå han, han held armene ut frå sidene som eit barn. Eg brettar kragen opp, børstar av skuldrene. Litt kaldt i kveld, er det ikkje – hausten ...

60 Han rykkjer i halsreima, ein lysraud tungespiss i munnvika, pustar. Eg losnar grepet, og han er som lynet borte ved døra. Han er nesten aldri heime lenger, berre innom.

Solfrid Sivertsen, *Bak glaset* (1991)

2.

ALT DETTE skal begynne en gang til
den boken jeg gikk rundt med og leste i
skal bli lest av en annen. For første gang
skal noen lære å telle til ti, og så til hundre
5 og noen skal lære dagene og dermed lære seg at
fredag er den beste dagen og søndag den verste
fordi søndag er den dagen du bare venter på mandag
og mandag til torsdag kan ingen regne ordentlig med
som jobber hele dagen og sitter i en stol om kvelden
10 Men alt dette skal likevel begynne på nytt:
noen skal sitte på trappa i det skvetne lyset
og prøve å skrive et lite dikt på en lapp
og noen skal lære seg å sykle,
og noen skal lese at universet utvider seg
15 og om soler som bare fortsetter å eksplodere
og noen skal lese gammelhebraisk og ornitologi
og gå ute om kveldene med hendene i jakkelomma
og vite at de skal dø, men ikke ennå
først skal en annen bli forelsket i dem, forhåpentligvis,
20 og så skal noen gå fra dem, men ikke ennå
fordi alt dette skal begynne en gang til: noen skal lese
Pablo Neruda for første gang, og Osip Mandelstam
og Bertholt Brecht, noen skal lese Wislawa Szymborska*
og noen skal oppdage hvor mange vi er som lever i verden
25 og plutselig vite at hver eneste av oss er et individ
selv om det ikke er individualisme nok til alle
og selv om det ikke er sant at alle mennesker
er like mye verdt skal noen lære det og tro på det
helt til det ikke er mulig å tro på det lenger
30 fordi det ikke ser ut til å være sant
fordi det ikke ser ut til å la seg gjøre
selv om ingenting annet er mulig å tro uten at mørket
strømmer oppover i etasjene
og at mørket en dag når opp til føttene dine
35 og at du en dag vasser i det og får det på hendene
og brøler i mørke og drikker mørke, ikke fordi du er tørst
men fordi det ikke finnes noe annet, og fordi det gamle
flekete lyset som fantes ikke var tilstrekkelig til alle
var det ikke sånn? men alt dette skal bli gjentatt av en annen
40 og lyset skyter uopphørlig gjennom 300.000 kilometers
mørke og bruker kortere tid enn en mager katt på å finne deg
der du står og prøver å finne nøklene i lommene på jakka
og alt som skjer deg skjer enten du tror det er sant eller ikke

Geir Gulliksen, *Se på meg nå* (2005)

* Neruda, Mandelstam, Brecht og Szymborska: berømte forfattere

NORWEGIAN A: LITERATURE –
NYNORSK VERSION

NORVÉGIEN A : LITTÉRATURE –
VERSION EN NYNORSK

NORUEGO A: LITERATURA –
VERSIÓN EN NYNORSK

Skriv ein litterær kommentar til **ein** av dei følgjande tekstane:

1.

Min for evig

Når eg ser på saks. Eller den skarpaste kniven, for den saks skuld. Dei store og små skrujerna som eg kan sjå tvers gjennom veggene til reiskapsboden. Strikkepinnane, gaflane, potetskrellaren. Til og med potetskrellaren. Ikkje skeiene med sine avrunda former, tresleivene og vispane. Men alt som er skarpt og blankt og ligg der så uskuldig rundt om i huset – det er det eg ser, det som blenkjer mot meg kvar morgon eg trør ut av senga.

Ikkje eingong strikkegarnet er eg trygg for. Det flaskegrøne lodne, mjuke garnet i korga, så fredfullt og heimekoseleg der borte ved peisen. Inni buntane som skal bli ein praktfull genser, ligg strikkepinnane, to gråblanke spyd ligg der og ventar. Ventar på masker, rette og vrange og vridde, vise og galne og omsnudde.

10 – Kjem du heim no? spør eg, for eg veit han ikkje kan svara nektande på slikt.

Ansar ikkje dei nye luktene blanda med parfyme. Silkeskjorta. Smilet han har låst ned i stresskofferten like før han kjem inn. Ser berre dei utstrekke hendene som eg fyller med kotelettar, bakte poteter med urtesmør, asparges og til sist fruktsalat. Står her med ein fot i steikeomnen og ein i kjøleskapet. Mykje is og mykje varme. Ser på den solariumbrune halsen hans ovafor den nye silkeskjorta og tenkjer med eitt på barndommens vekebladromanar. Der HAN fekk utruskapens karmosinraude lepestift smurt utover krage eller skjortebryst, og HO fekk synda fram i dagslys, grave fram frå det mørkaste klesskap.

Karmosin – det lyder som ei strofe av ein framand song. Å kyssa eit snøkvitt skjortebryst, med karmosinraude lipper.

20 Hugsar dei lubne hjarta vi teikna overalt, i skulebøker, på do-vegger, på tapetet nedmed senga; to og to hjarte saman med ei kvass pil tvers gjennom. Pluss og er sant.

Eg lagar eit telt av aviser og trer nedover hovudet hans, passar meg for ikkje å øydeleggja det sirlege, tilbakestroknene – Ja. Han blir yngre og yngre. Nesten som sonen min, viss eg hadde hatt ein son.

25 – Skal vi snakka om hausten? spør eg, – eller sukkerprisane, Midt-Austen-konflikten?

– Bensinen skal stiga igjen!

– Gravferda til far din var ein farse. Søstrene dine stod der og svaia i heksekåpene sine, gøynde dei kvasse neglene –

– Skattelette! Hah! Det står her ...

30 – Eg hørde henne le i går natt. Som jordbærdrops. Eg visste ikkje at ho har flytta inn ...?

Han er så vakker når han har lukka ansiktet sitt. Trykksverte kler han. Den brungule fuglen hakkar på vindauga igjen, eg veit ikkje kvifor den så gjerne vil komma inn hit. Den har slikt eit svart og spist nebb. Stundom held den meg vaken nattetid, jagar meg frå vegg til vegg, frå spegel til spegel. Den fjørbrusaren!

35 Med ikkje i går natt. Då var det latteren som eg ikkje kunne sova i frå. Som jordbærdrops. Harde, søte drops midt mellom augene. *Han* lo som knuste lyspærer, men han lurte ikkje meg likevel.

I gode og vonde. I rette og vrange.

40 Presten var svart og fotsid og skrudd saman oppe med ein kvit skrue. Hovudet duva på den kvite rundingen, fylt til randa av salmar, bibelord og ritual. I gode og vonde, til dauden skil. Brudgommen snubla og hengde seg fast i sløret mitt, spindelvevsløret.

Kjærlyhet fra Gud, song dei ikring oss, ansikta som små skjel lyste mot oss frå benkeradene, salmenumra på veggtafva var magiske trylleformular i dei blafrande stearinflammene.

45 Orda rann i seige pastellstrimlar etter oss ned golvet. Vil du lova å elska og elska og elska – Ikkje ein flekk på den kvite skjorta, ikkje ein einaste. Han var så mykje eldre før. Famlande, mjuke lipper, usikkert oldingbarneblikk.

No har han fortært heile måltidet og alle overskriftene i avisa. Eg tenkjer på eitt eller anna lite drama eg kan varta opp med til dessert, men blir så distraherert av ansiktet hans som er dekkja av lag på lag av eitkvart eg ikkje får tak i.

50 – I kveld må du vera tidleg heime, seier eg, sjølv om det slett ikkje var det eg hadde tenkt å seia.

Han skubbar ansiktet mitt til sides – eitkvart uryddig som står i vegen, og mjuke skinnsko med harde solar trør over meg. Tilfeldig. – Skal vi snakka om – seier eg, men han kvesser blikket mot noko utafør døra og verar som ein jakthund. Kjenner ei blank lukt av nøklar sjølv om ingenting er låst. Og snur meg fort vekk frå desse skinande reiskapane som blinkar til meg frå kvar ei krå.

Frakken hans. Kamelhårs. Eg trer den innpå han, han held armene ut frå sidene som eit barn. Eg brettar kragen opp, børstar av skuldrene. Litt kaldt i kveld, er det ikkje – hausten ...

60 Han rykkjer i halsreima, ein lysraud tungespiss i munnvika, pustar. Eg losnar grepet, og han er som lynet borte ved døra. Han er nesten aldri heime lenger, berre innom.

Solfrid Sivertsen, *Bak glaset* (1991)

2.

ALT DETTE skal begynne en gang til
den boken jeg gikk rundt med og leste i
skal bli lest av en annen. For første gang
skal noen lære å telle til ti, og så til hundre
5 og noen skal lære dagene og dermed lære seg at
fredag er den beste dagen og søndag den verste
fordi søndag er den dagen du bare venter på mandag
og mandag til torsdag kan ingen regne ordentlig med
som jobber hele dagen og sitter i en stol om kvelden
10 Men alt dette skal likevel begynne på nytt:
noen skal sitte på trappa i det skvetne lyset
og prøve å skrive et lite dikt på en lapp
og noen skal lære seg å sykle,
og noen skal lese at universet utvider seg
15 og om soler som bare fortsetter å eksplodere
og noen skal lese gammelhebraisk og ornitologi
og gå ute om kveldene med hendene i jakkelomma
og vite at de skal dø, men ikke ennå
først skal en annen bli forelsket i dem, forhåpentligvis,
20 og så skal noen gå fra dem, men ikke ennå
fordi alt dette skal begynne en gang til: noen skal lese
Pablo Neruda for første gang, og Osip Mandelstam
og Bertholt Brecht, noen skal lese Wislawa Szymborska*
og noen skal oppdage hvor mange vi er som lever i verden
25 og plutselig vite at hver eneste av oss er et individ
selv om det ikke er individualisme nok til alle
og selv om det ikke er sant at alle mennesker
er like mye verdt skal noen lære det og tro på det
helt til det ikke er mulig å tro på det lenger
30 fordi det ikke ser ut til å være sant
fordi det ikke ser ut til å la seg gjøre
selv om ingenting annet er mulig å tro uten at mørket
strømmer oppover i etasjene
og at mørket en dag når opp til føttene dine
35 og at du en dag vasser i det og får det på hendene
og brøler i mørke og drikker mørke, ikke fordi du er tørst
men fordi det ikke finnes noe annet, og fordi det gamle
flekete lyset som fantes ikke var tilstrekkelig til alle
var det ikke sånn? men alt dette skal bli gjentatt av en annen
40 og lyset skyter uopphørlig gjennom 300.000 kilometers
mørke og bruker kortere tid enn en mager katt på å finne deg
der du står og prøver å finne nøklene i lommene på jakka
og alt som skjer deg skjer enten du tror det er sant eller ikke

Geir Gulliksen, *Se på meg nå* (2005)

* Neruda, Mandelstam, Brecht og Szymborska: berømte forfattere